

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ
ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ
ΥΠΟΘΕΣΗ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΠΡΟΦΗΤΟΥ ΗΛΙΟΥ ΘΗΡΑΣ
ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
(Προσφυγή Νο 32259/02)
ΑΠΟΦΑΣΗ
ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ
22 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2005

Η απόφαση αυτή θα καταστεί τελεσίδικη σύμφωνα με τις προϋποθέσεις, που καθορίζονται στο άρθρο 44 παρ.2 της Συνθήκης. Μπορεί να υποστεί τυπικές τροποποιήσεις

Στην υπόθεση ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΠΡΟΦΗΤΟΥ ΗΛΙΟΥ ΘΗΡΑΣ
κατά της ΕΛΛΑΔΑΣ

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Πρώτο Τμήμα), που συνεδρίασε σε τμήμα, το οποίο αποτελείται από :

κ. Λ. ΛΟΥΚΑΙΔΗ, Πρόεδρο

κ. Σ.Λ. ΡΟΖΑΚΗ

κα Φ. ΤΟΥΛΚΕΝΣ

κα Ε. ΣΤΑΙΝΕΡ

κ. Κ. ΧΑΓΙΕΒ

κ. ΝΤ. ΣΠΙΛΜΑΝΝ

κ. Σ.Ε. ΓΙΕΜΠΕΝΣ, Δικαστές και

κ. Μ.Σ. ΝΙΛΣΕΝ, Γραμματέα Τμήματος,

Αφού συσκέφθηκε σε συμβούλιο την 1^η Δεκεμβρίου 2005, Εκδίδει την ακόλουθη απόφαση, που υιοθετήθηκε την ημερομηνία αυτή :

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1.- Η υπόθεση ξεκίνησε με προσφυγή (No 32259/02) κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας, την οποία η Ιερά Μονή, που βρίσκεται στο νησί της Θήρας «Ιερά Μονή Προφήτου Ηλίου Θήρας» («η προσφεύγουσα») εισήγαγε ενώπιον του Δικαστηρίου στις 19 Αυγούστου 2002, δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2.- Η προσφεύγουσα εκπροσωπείται από την κα Ι. ΑΝΑΠΛΙΩΤΟΥ - ΒΑΖΑΙΟΥ, Δικηγόρο, Μέλος του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τους εντεταλμένους του αντιπροσώπου της κ. Μ. ΑΠΕΣΟ, Σύμβουλο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και κα Β. ΠΕΛΕΚΟΥ, Δικαστική Αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους

3.- Η προσφεύγουσα παραπονιέται, ειδικότερα, με βάση το άρθρο 6 παρ. 1 της Σύμβασης για την άρνηση των αρχών να συμμορφωθούν στις δικαστικές αποφάσεις.

4.- Η προσφυγή ανατέθηκε στο Πρώτο Τμήμα του Δικαστηρίου (άρθρο 52 παρ. 1 του κανονισμού). Σύμφωνα με αυτό, το Τμήμα, που είναι επιφορτισμένο με τη μελέτη της υπόθεσης (άρθρο 27 παρ. 1 της Σύμβασης) συστήθηκε σύμφωνα με το άρθρο 26 παρ. 1 του κανονισμού.

5.- Με απόφαση της 21^{ης} Νοεμβρίου 2002, το Δικαστήριο κήρυξε την προσφυγή μερικώς απαράδεκτη και αποφάσισε να γνωστοποιήσει την αιτίαση, που βασίζεται στο άρθρο 6 παρ. 1 της Σύμβαση στην Κυβέρνηση

6.- Με απόφαση της 3^{ης} Ιουνίου 2004, το Δικαστήριο κήρυξε το υπόλοιπο της προσφυγής παραδεκτό.

7.- Την 1^η Νοεμβρίου 2004, το Δικαστήριο τροποποίησε τη σύνθεση των τμημάτων του (άρθρο 25 παρ. 1 του κανονισμού). Η παρούσα

προσφυγή ανατέθηκε στο πρώτο τμήμα, όπως αυτό ανασυστήθηκε (άρθρο 52 παρ. 1).

8.- Τόσο η προσφεύγουσα όσο και η Κυβέρνηση κατέθεσαν γραπτές παρατηρήσεις επί της ουσίας της υπόθεσης (άρθρο 59 παρ. 1 του κανονισμού).

ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΥ

Ι.- ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

Α.- ΓΕΝΝΗΣΗ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΥΓΗ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΕΙΡΗΝΟΔΙΚΕΙΟΥ ΤΗΣ ΘΗΡΑΣ

9.- Η Ιερή Μονή «Ιερά Μονή Προφήτου Ηλίου Θήρας» ιδρύθηκε το 1711. Σύμφωνα με την προσφεύγουσα, οι μοναχοί εγκατέλειψαν προοδευτικά τη μονή (ο τελευταίος το 1983), λόγω της εγκατάστασης το 1971 δίπλα στη μονή δύο τεράστιων κεραιών από τον Οργανισμό Τηλεπικοινωνιών της Ελλάδας («ΟΤΕ») και από την Ελληνική Ραδιοφωνία και Τηλεόραση («ΕΡΤ»). Κατά την ίδια περίοδο, ο στρατός εγκατέστησε, επίσης, ένα ραντάρ για τις ανάγκες του ΝΑΤΟ σε απόσταση 50 μέτρων από τη μονή. Επιπλέον, από το 1953, ο ΟΤΕ είχε εγκαταστήσει κεραία έξω από τον περίβολο της μονής και είχε συνάψει συμβόλαιο ενοικίασης με το μοναστήρι για την περίοδο 1954 - 1974.

10.- Το συμβόλαιο ενοικίασης ανανεώθηκε κατ' επανάληψη μέχρι το 1978. Εντούτοις, όταν η μονή αρνήθηκε να παρατείνει το συμβόλαιο, ο Νομάρχης Κυκλάδων αποφάσισε, την 1^η Ιουνίου 1977, να απαλλοτριώσει τις μισθωμένες εκτάσεις. Η Ι. Μονή πέτυχε, εντούτοις, την ανάκληση της απαλλοτρίωσης για επιφάνεια 45 m², επειδή αποτελούσε μέρος του ιερού της μονής.

11.- Το Νοέμβριο 1997, η μοναστηριακή κοινότητα διόρισε καινούργιο ηγούμενο, που ήρθε από το Άγιο Όρος. Εν τω μεταξύ δέκα ιδιωτικές εταιρείες τηλεφωνίας εγκατέστησαν κεραίες.

12.- Προς το τέλος του 2001, όλες οι κεραίες των ιδιωτικών εταιρειών αφαιρέθηκαν σε εκτέλεση απόφασης του Υπουργού Μεταφορών

και Τηλεπικοινωνιών της 10 Φεβρουαρίου 2000. Εντούτοις, παρέμειναν οι κεραίες του ΟΤΕ και της ΕΡΤ.

13.- Για να διευκολυνθεί η μεταφορά των κεραιών, η Ι. Μονή παρουσιάσθηκε ως αγοραστής, στις 9 Αυγούστου 2001, μιας εκτάσεως, που είχε κριθεί απαλλοτριωμένη για την εγκατάστασή τους, την οποία παραχώρησε δωρεάν στο Κράτος.

14.- Μετά την επιστροφή των μοναχών στη μονή το 1997, αυτή παράγγειλε μια σειρά πραγματογνωμοσυνών, που πραγματοποιήθηκαν από την Ελληνική Επιτροπή Ατομικής Ενέργειας και από το Πολυτεχνείο, για να αποδείξει την επικινδυνότητα των κεραιών (πραγματογνωμοσύνες με ημερομηνία 12 Μαρτίου, 3 Απριλίου, 18 και 19 Μαΐου 1999, 28 Ιουνίου και 5 Οκτωβρίου 2001). Με την πρώτη, η Ελληνική Επιτροπή Ατομικής Ενέργειας κατέληξε ότι σε ορισμένες περιοχές της μονής, τα ηλεκτρομαγνητικά κύματα υπερέβαιναν τα όρια ασφάλειας για την έκθεση του κοινού, όπως καθορίζονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Επιπλέον, η Μονή εξέτασε όλα τα συμβόλαια, που συνάφθηκαν πριν την επανεγκατάσταση των μοναχών και ανακάλυψε ότι ήταν όλα άκυρα. Κατέθεσε, λοιπόν, ενώπιον του Ειρηνοδικείου Θήρας πολλές αγωγές : μόνο αυτή, που στρεφόταν κατά του ΟΤΕ εξετάσθηκε, οι άλλες εταιρείες κατέληξαν σε φιλικό διακανονισμό για τη μετακίνηση των κεραιών.

15.- Ύστερα από την εγκατάσταση των αλεξικέραυνων από τον ΟΤΕ, η Μονή προσέφυγε, επίσης, ενώπιον του Ειρηνοδικείου της Θήρας. Το Δικαστήριο διέταξε πραγματογνωμοσύνη, η οποία κατατέθηκε στις 14 Ιανουαρίου 2002.

16.- Στις 26 Ιουλίου 2000, το Ειρηνοδικείο της Θήρας αναγνώρισε την Ι. Μονή ιδιοκτήτρια της έκτασης των 45 m², διέταξε την προσωρινή παύση της λειτουργίας μέρους της κεραίας και απαγόρευσε στον ΟΤΕ να προβεί σε πράξεις, που θα παρακώλυαν το δικαίωμα ιδιοκτησίας της Μονής στην έκταση αυτή.

17.- Στις 31 Ιουλίου 2000, το Ειρηνοδικείο Θήρας απαγόρευσε στην ΕΡΤ να διαταράσσει τη νομή της Ι. Μονής σε όμορη έκταση, που της είχε ενοικιαστεί στο παρελθόν.

18.- Επιπλέον, αγωγή αποζημίωση κατά του ΟΤΕ εκκρεμεί πάντοτε ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών.

Β.- ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

19.- Στις 3 Αυγούστου 1999, το Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών, ύστερα από αίτηση της Ι. Μονής, που ζητούσε τη μετακίνηση των κεραιών, απάντησε ότι ο χώρος της εγκατάστασής τους ήταν ο πιο κατάλληλος στην περιοχή του Νότιου Αιγαίου Πελάγους και ότι το κόστος μεταφοράς θα ήταν ιδιαίτερα υψηλό.

20.- Στις 18 Νοεμβρίου 1999, το Υπουργείο Μεταφορών αποφάσισε, εντούτοις, ότι οι κεραίες έπρεπε να μεταφερθούν και κάλεσε τον ΟΤΕ να υποβάλλει πρόγραμμα για τις εργασίες. Με την απόφαση Νο 11330/732 της 10 Φεβρουαρίου 2000, το Υπουργείο ενημέρωσε τον ΟΤΕ ότι οι συχνότητες, που είχαν δοθεί, δεν θα ίσχυαν πλέον από τις 31 Δεκεμβρίου 2000 και ότι θα ήταν παράνομος, αν δεν λαμβάνονταν τα μέτρα, που είναι απαραίτητα για τη μετακίνηση των κεραιών. Στις 10 Φεβρουαρίου 2000, το Υπουργείο απέστειλε παρόμοια επιστολή στην ΕΡΤ.

21.- Στις 14 Οκτωβρίου 1999, ο ΟΤΕ και η ΕΡΤ κατέθεσαν αίτηση ακύρωσης κατά των αποφάσεων αυτών ενώπιον του Συμβουλίου Επικρατείας. Η Ι. Μονή παρενέβη στη διαδικασία. Επικαλέσθηκε τα άρθρα 24 (δικαίωμα στην προστασία του περιβάλλοντος), 13 (θρησκευτική ελευθερία), 17 (δικαίωμα ιδιοκτησίας) και 21 (δικαίωμα στην προστασία της υγείας) του Ελληνικού Συντάγματος. Υπογράμμιζε ότι αντικείμενα και βιβλία ανεκτίμητης αξίας βρίσκονταν μέσα σε αυτή, ότι η μονή είχε χαρακτηριστεί ιστορικό μνημείο και έπρεπε, σαν τέτοια, να προστατευθεί σε ακτίνα 500 μέτρων.

22.- Στις 2 Οκτωβρίου 2001 το Συμβούλιο Επικρατείας εξέτασε τις αιτήσεις ακύρωσης. Όσο για την αίτηση ακύρωσης, που κατατέθηκε από τον ΟΤΕ, έκρινε ότι η απόφαση του Υπουργού ήταν επαρκώς αιτιολογημένη σχετικά με την ανάγκη μετακίνησης των κεραιών στηριζόμενη στον κίνδυνο προσβολής του περιβάλλοντος και της υγείας των μοναχών. Το Συμβούλιο Επικρατείας πρόσθεσε, ότι η παροχή υπηρεσιών τηλεπικοινωνιών από τον ΟΤΕ δεν δικαιολογούσε ούτε την υπέρβαση των ορίων ασφαλείας σχετικά με την έκθεση του κοινού στα ηλεκτρομαγνητικά κύματα, ούτε την παραγνώριση των μέτρων προστασίας του μοναστηριού σαν ιστορικό μνημείο. Το Συμβούλιο Επικρατείας διαπίστωσε ότι υπήρχε, επιπλέον, εναλλακτική λύση για να εξασφαλισθούν στους κατοίκους των Κυκλάδων και της Κρήτης οι υπηρεσίες του ΟΤΕ. Εντούτοις, το Συμβούλιο Επικρατείας ακύρωσε μερικώς την προσβαλλόμενη απόφαση με το σκεπτικό ότι αυτή δεν ανέφερε τους λόγους για τους οποίους αυτή παρείχε προθεσμία δέκα μηνών στον ΟΤΕ για την απόσυρση των κεραιών και όχι δύο ετών όπως ο τελευταίος είχε ζητήσει. Το Συμβούλιο Επικρατείας παρέπεμψε την υπόθεση στη διοίκηση, για να καθορίσει καινούργια ημερομηνία και να λάβει εν τω μεταξύ τα κατάλληλα μέτρα, για την προστασία της υγείας των μοναχών και των επισκεπτών (απόφαση Νο 3381/2001).

23.- Όσον αφορά την αίτηση ακύρωσης, που κατατέθηκε από την ΕΡΤ, το Συμβούλιο Επικρατείας την απέρριψε στο σύνολό της (απόφαση Νο 3382/2001).

24.- Ο ΟΤΕ κατέθεσε αίτηση πραγματογνωμοσύνης ενώπιον της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων, που αφορά τα μέτρα, που πρέπει να ληφθούν για την προστασία της μονής. Στις 22 Ιουλίου 2002, η αίτηση απορρίφθηκε.

25.- Η Ι. Μονή απευθύνθηκε κατ' επανάληψη στην Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων, που καθόρισε στις 30 Ιουλίου 2002 προθεσμία δεκατεσσάρων μηνών στον ΟΤΕ για να αφαιρέσει

τις κεραίες (απόφαση ΑΠ 258/76/11.07.2002). Η μονή προσέφυγε, επίσης στο Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοφωνίας σε ό,τι αφορά την ΕΡΤ, αλλά αυτό θεώρησε ότι ήταν αναρμόδιο.

26.- Στις 29 Οκτωβρίου 2002, ο ΟΤΕ κατέθεσε ενώπιον του Συμβουλίου Επικρατείας αίτηση ακύρωσης κατά της απόφασης ΑΠ 258/76/11.07.2002. Ισχυριζόταν ότι η προσβαλλομένη απόφαση δεν ήταν επαρκώς αιτιολογημένη.

27.- Στις 4 Απριλίου 2003, το Συμβούλιο Επικρατείας απέρριψε την προσφυγή του ΟΤΕ (απόφαση Νο 933/2003).

28.- Το Δικαστήριο δεν έλαβε μέχρι σήμερα καμία πληροφορία για την εκτέλεση της απόφασης ΑΠ 258/76/11.07.2002 της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων.

II. - ΣΧΕΤΙΚΟ ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

29.- Το άρθρο 95 παρ. 5 του Συντάγματος ορίζει :

«Η διοίκηση είναι υποχρεωμένη να συμμορφωθεί με τις αποφάσεις της δικαιοσύνης. Η παραβίαση της υποχρέωσης αυτής συνεπάγεται την ευθύνη οποιουδήποτε υπεύθυνου οργάνου, όπως προβλέπεται από το νόμο».

30.- Σύμφωνα με το άρθρο 50 του Προεδρικού Διατάγματος Νο 18/1989, που κωδικοποιεί τις διατάξεις του νόμου, που αφορούν το Συμβούλιο Επικρατείας.

«1. Η απόφαση, που δέχεται την αίτηση ακύρωσης απαγγέλλει την ακύρωση της προσβαλλόμενης πράξης, και συνεπάγεται νόμιμη κατάργησή της έναντι όλων, είτε πρόκειται για κανονιστική, είτε πρόκειται για ατομική πράξη (...)

4. Οι διοικητικές αρχές, σε εκτέλεση της υποχρέωσής τους κατά το άρθρο 95 παρ. 5 του Συντάγματος, πρέπει να συμμορφώνονται ανάλογα με κάθε περίπτωση, με θετική ενέργεια προς το περιεχόμενο τη απόφασης του Συμβουλίου ή να απέχουν από κάθε ενέργεια, που είναι αντίθετη προς

όσα κρίθηκαν από αυτό. Ο παραβάτης εκτός από τη δίωξη κατά το άρθρο 259 του Ποινικού Κώδικα υπέχει προσωπική ευθύνη για αποζημίωση.

5. Οι αποφάσεις της Ολομέλειας, ακυρωτικές και απορριπτικές καθώς και των Τμημάτων, αποτελούν μεταξύ των διαδίκων δεδικασμένο, που ισχύει και σε κάθε υπόθεση ή διαφορά ενώπιον δικαστικής ή άλλης αρχής, κατά την οποία προέχει το διοικητικής φύσεως ζήτημα, που κρίθηκε από το Συμβούλιο.

ΕΠΙ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Ι.- ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΒΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 § 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

31.- Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται, ότι η ελληνική διοίκηση δεν έλαβε τα απαραίτητα μέτρα για να συμμορφωθεί με τις αποφάσεις με αριθμούς 3381/2001, 3382/2002 και 933/2003 του Συμβουλίου Επικρατείας. Επικαλείται το άρθρο 6 παρ. 1 της Σύμβασης, το οποίο διατυπώνεται με τον ακόλουθο τρόπο :

«Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή δικάως(...) υπό δικαστηρίου (...),το οποίον θα αποφασίση (...) επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως (...)».

Α. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΔΙΑΔΙΚΩΝ

32.- Η Κυβέρνηση, οι παρατηρήσεις της οποίας κατατέθηκαν πριν να εκδοθεί η απόφαση Νο 933/2003, εκτιμά ότι ο ΟΤΕ δεν αρνήθηκε να συμμορφωθεί με την απόφαση Νο 3381/2001 του Συμβουλίου Επικρατείας. Αναφέρει ότι η εν λόγω απόφαση επικύρωσε στην πραγματικότητα την αίτηση ακύρωσης, που κατατέθηκε από τον ΟΤΕ και παρέπεμψε την υπόθεση στη διοίκηση για να υιοθετηθούν τα απαραίτητα μέτρα. Η Κυβέρνηση βεβαιώνει ότι μόνο η άρνηση του ΟΤΕ να συμμορφωθεί πιθανά με την απόφαση, που εξετάζει τη νομιμότητα της απόφασης ΑΠ 258/76/11.07.2002 της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων θα αποτελούσε παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1 της

Σύμβασης. Όσον αφορά την ΕΡΤ, η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι αυτή δεν αρνήθηκε ποτέ να συμμορφωθεί με την απόφαση Νο 3382/2001 του Συμβουλίου Επικρατείας. Στην πραγματικότητα, η μεταφορά των κεραιών που ανήκουν στην ΕΡΤ δεν μπορούσε να γίνει άμεσα. Απαιτούσε, αντίθετα, προηγούμενες τεχνικές πραγματογνωμοσύνες, που έπρεπε να λάβουν υπόψη κυρίως την τοπολογία του νησιού της Θήρας, κάτι που θα περιέπλεκε την επιλογή της καινούργιας τοποθέτησης των κεραιών.

33.- Η προσφεύγουσα ανταπαντά ότι η Κυβέρνηση παρέλειψε να αναφέρει τους λόγους για τους οποίους δεν εφαρμόσθηκε η απόφαση ΑΠ 258/76/11.07.2002 της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων, η οποία, σύμφωνα με αυτήν, επικυρώθηκε με την απόφαση Νο 933/2003 του Συμβουλίου Επικρατείας. Η προσφεύγουσα υπογραμμίζει, επιπλέον, ότι ο ΟΤΕ δεν προέβη σε οποιαδήποτε ενέργεια, για να μετακινήσει τις κεραίες, που ήταν εγκατεστημένες γύρω από τη μονή.. Για το θέμα αυτό παρατήρησε ότι πραγματογνωμοσύνη, που κατατέθηκε από τον ΟΤΕ ενώπιον της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων, που αφορά τα μέτρα, που πρέπει να ληφθούν για την προστασία της μονής, απορρίφθηκε στις 22 Ιουλίου 2002. Η προσφεύγουσα προσθέτει ότι έπρεπε να απευθυνθεί κατ' επανάληψη στην Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων για να παραπονεθεί για την άρνηση το ΟΤΕ να εφαρμόσει την απόφαση ΑΠ 258/76/11.07.2002. Όσο αφορά την ΕΡΤ, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι τρία χρόνια μετά την απόφαση Νο 11330/732/10.02.2000 του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών δεν ελήφθη κανένα μέτρο απόσυρσης.

Β. ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ

1. ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

34. Το Δικαστήριο υποστηρίζει ότι το δικαίωμα πρόσβασης σε δικαστήριο, που εγγυάται το άρθρο 6 παρ. 1 της Σύμβασης θα ήταν μάταιο, αν η εθνική έννομη τάξη ενός Κράτους μέλους επέτρεπε οριστική και υποχρεωτική δικαστική απόφαση να παραμείνει αδρανής σε βάρος ενός

διαδίκου. Η εκτέλεση απόφασης οποιουδήποτε δικαστηρίου πρέπει να θεωρείται ότι αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της «δίκης» σύμφωνα με το άρθρο 6. Το Δικαστήριο έχει ήδη αναγνωρίσει, ότι η αποτελεσματική προστασία του διαδίκου και η αποκατάσταση της νομιμότητας εμπεριέχουν την υποχρέωση για τη διοίκηση να συμμορφωθεί με δικαστική απόφαση, που εκδόθηκε από το ανώτατο διοικητικό δικαστήριο του Κράτους στο θέμα αυτό (βλέπε κυρίως *Hornsby κατά ΕΛΛΑΔΑΣ*, απόφαση της 19 Μαρτίου 1997, Συλλογή Αποφάσεων 1997 - ΙΙ, σελ. 510 - 511, παρ. 40 και επομ., *ΚΑΡΑΧΑΛΙΟΣ κατά ΕΛΛΑΔΑΣ*, No 62503/00 παρ. 29, 11 Δεκεμβρίου 2003). Επιπλέον, το Δικαστήριο υπογραμμίζει την ιδιαίτερη σημασία, που έχει η εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων μέσα στο πλαίσιο της διοικητικής δικαιοσύνης (βλ *ΖΑΖΑΝΗΣ και άλλοι κατά ΕΛΛΑΔΑΣ*, No 68138/01, παρ. 37, 18 Νοεμβρίου 2004).

35. Επιπλέον, το άρθρο 6 παρ. 1 της Σύμβασης δεν κάνει διάκριση ανάμεσα στις αποφάσεις, που δέχονται και σε αυτές, που απορρίπτουν προσφυγή, που ασκήθηκε ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων. Στην πραγματικότητα, ανεξαρτήτως αποτελέσματος, πρόκειται πάντοτε για δικαστική απόφαση, η οποία πρέπει να είναι σεβαστή και να εφαρμοσθεί. Στην πραγματικότητα, οι πράξεις ή οι παραλείψεις της διοίκησης, συνεπεία δικαστικής απόφασης δεν μπορούν να έχουν συνέπεια ούτε να εμποδίσουν, ούτε ακόμα λιγότερο, να αμφισβητήσουν την ουσία της υπόθεσης αυτής (βλέπε σχετικά *Immobiliare Saffi κατά ΙΤΑΛΙΑΣ [GC]*, No 22774/93 παρ. 74 CEDH 1999-V).

2. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗ ΥΠΟΘΕΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΑΡΧΩΝ

36. Στην περίπτωση αυτή, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι σχετικά με τον ΟΤΕ, η απόφαση No 933/2003 του Συμβουλίου Επικρατείας, η οποία έκρινε ότι η απόφαση ΑΠ 258/76/11.7.2002 της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων του παραχώρησε προθεσμία δεκατεσσάρων μηνών για να αφαιρέσει τις κεραίες ήταν επαρκώς

αιτιολογημένη. Παρόλα αυτά με την απόφασή του Νο 3381/2001, το Συμβούλιο Επικρατείας είχε ήδη καταλήξει στη νομιμότητα της υπουργικής απόφασης, που διατάσσει την απόσυρση των κεραιών από τον ΟΤΕ. Σχετικά με την ΕΡΤ, το Δικαστήριο σημειώνει ότι, με την απόφασή του Νο 3382/2001, το Συμβούλιο Επικρατείας κατέληξε στη νομιμότητα της υπουργικής απόφασης, που τη διατάσσει να αποσύρει τις κεραίες.

37. Το Δικαστήριο εκτιμά ότι αυτές οι δικαστικές αποφάσεις ήταν επαρκώς σαφείς και δεν επιτρέπουν συζήτηση σχετικά με το περιεχόμενό τους. Στην πραγματικότητα, οι προαναφερόμενες αποφάσεις του ανώτατου διοικητικού δικαστηρίου δημιουργούσαν σαφώς την υποχρέωση στην ηγεσία τόσο της ελληνικής διοίκησης όσο και του ΟΤΕ και της ΕΡΤ να εφαρμόσουν τις αποφάσεις με αριθμούς 11330/732 του Υπουργού Μεταφορών και Τηλεπικοινωνιών και ΑΠ 258/76/11.07.2002 της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων και να αφαιρέσουν τις επίδικες κεραίες, κάτι που μέχρι σήμερα δεν έχει γίνει.

38. Σχετικά με το θέμα της διαμάχης για την προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος και την περίοδο του χρόνου, που πέρασε, το Δικαστήριο θεωρεί ότι η μη εκτέλεση από τη διοίκηση τελεσίδικων και οριστικών αποφάσεων, στέρησε το άρθρο 6 παρ. 1 της Σύμβασης από κάθε χρήσιμο αποτέλεσμα.

Κατά συνέπεια, υπάρχει παραβίαση του άρθρου αυτού.

ΙΙ.- ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

39.- Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της και αν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλόμενου Μέρους δεν επιτρέπει παρά μόνο ατελή εξάλειψη των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εφόσον είναι αναγκαίο, στον παθόντα δίκαιη ικανοποίηση».

Α.- ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ

40.- Η προσφεύγουσα διεκδικεί ποσό € 2.795.000 σαν υλική ζημία, την οποία θα υποστεί για να πραγματοποιήσει τη μετακίνηση των επίδικων κεραιών καθώς και για να ανακαινίσει και να βάψει εκ νέου τα κτίρια, που χρησιμοποιήθηκαν από τον ΟΤΕ, για την εγκατάσταση του εξοπλισμού μετάδοσης. Σχετικά με την ηθική βλάβη, η προσφεύγουσα ζητά ποσό € 1.000.000 για την προσβολή της προσωπικότητας και της υγείας των μοναχών, που διαμένουν στη μονή λόγω της διατήρησης των επίδικων κεραιών στα περίχωρα αυτής.

41.- Η Κυβέρνηση επισημαίνει ότι τα αιτήματα της προσφεύγουσας για την υλική και ηθική αποζημίωση πρέπει να απορριφθούν. Για την υλική ζημία, υποστηρίζει ότι η ζημία, που ισχυρίζεται η προσφεύγουσα δεν έχει αιτιώδη συνάφεια με την ισχυριζόμενη παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1 της Σύμβασης. Η Κυβέρνηση προσθέτει ότι σε κάθε περίπτωση η προσφεύγουσα μπορεί πάντοτε να καταθέσει ενώπιον των αστικών δικαστηρίων αγωγή αποζημίωσης για τις επικαλούμενες ζημίες. Για την ηθική βλάβη, η Κυβέρνηση δηλώνει ότι η εικαζόμενη προσβολή της προσωπικότητας των μοναχών και του θρησκευτικού συναισθήματος των προσκυνητών δεν μπορεί να αποκατασταθεί κατ' εφαρμογή του άρθρου 41 της Σύμβασης.

42.- Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι απόφαση, που βεβαιώνει παραβίαση, επιφέρει για το εναγόμενο Κράτος τη νομική υποχρέωση να βάλει τέλος στην παραβίαση και να απαλείψει τις συνέπειές της έτσι ώστε να αποκατασταθεί όσο γίνεται, η προηγούμενη κατάσταση (*ΙΑΤΡΙΔΗΣ κατά ΕΛΛΑΔΑΣ*, (δίκαιη ικανοποίηση) [GC] No 31107/96, παρ. 32, CEDH 2000-XI).

43.- Εφόσον το Δικαστήριο καταλήγει ότι υπάρχει παραβίαση του άρθρου 6 της Σύμβασης, εκτιμά ότι κατ' αρχήν η πιο σωστή επανόρθωση θα ήταν να τεθεί ο προσφεύγων όσο αυτό είναι δυνατό σε κατάσταση ισοδύναμη με αυτή, που θα βρισκόταν, αν δεν είχαν παραβιασθεί οι απαιτήσεις της διάταξης αυτής (βλέπε *mutatis mutandis*, *PIERSACK κατά*

ΒΕΛΓΙΟΥ, απόφαση της 26 Οκτωβρίου 1984, σειρά Α Νο 85, σελίδα 16 παρ. 12, *GENÇEL* κατά *ΤΟΥΡΚΙΑΣ*, Νο 53431/99, παρ. 27, 23 Οκτωβρίου 2003). Το Δικαστήριο θεωρεί ότι η αρχή αυτή εφαρμόζεται, επίσης, στην περίπτωση αυτή, λόγω της διαπίστωσης της παραβίασης. Η Κυβέρνηση πρέπει, λοιπόν, να εγγυηθεί, με τα κατάλληλα μέτρα, ότι οι αποφάσεις με αριθμούς 3381/2001, 3382/2001 και 933/2003 του Συμβουλίου Επικρατείας θα εκτελεσθούν κατάλληλα από τη διοίκηση (βλέπε *ΜΠΑΣΟΥΚΟΥ* κατά *ΕΛΛΑΔΑΣ*, Νο 3028/03, παρ. 26, 21 Απριλίου 2005).

44.- Σχετικά με την υλική ζημία, το Δικαστήριο θεωρεί ότι το αίτημα, που κατατέθηκε από την προσφεύγουσα στο θέμα αυτό είναι πρόωρο. Στην πραγματικότητα, το Δικαστήριο σημειώνει ότι οι επίδικες κεραίες δεν έχουν ακόμα αφαιρεθεί και ότι η προσφεύγουσα υπολογίζει τη ζημία, που θα υποστεί πιθανά στο μέλλον με τρόπο καθαρά θεωρητικό. Τίποτα δεν εμποδίζει, εξάλλου, την προσφεύγουσα να καταθέσει στα εθνικά δικαστήρια αίτηση αποζημίωση για το λόγο αυτό, όταν θα επέλθει η ζημία.

45.- Αντίθετα, το Δικαστήριο παραδέχεται ότι η προσφεύγουσα υπέστη βέβαιη ηθική βλάβη. Αποφασίζοντας με δίκαιη κρίση, με βάση το άρθρο 41 της Σύμβασης, το Δικαστήριο χορηγεί στην προσφεύγουσα το ποσό των € 10.000, για την ηθική βλάβη, που υπέστη, πλέον των τυχόν οφειλομένων φόρων επί του ποσού αυτού.

B.- ΕΞΟΔΑ ΚΑΙ ΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

46.- Η προσφεύγουσα ζητά το ποσό των € 44.307,16 για τα έξοδα και τις δικαστικές δαπάνες, που πραγματοποιήθηκαν ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων και του Δικαστηρίου, ποσό το οποίο επιμερίζει με τον ακόλουθο τρόπο :

- € 34.307,16 για τις διάφορες διαδικασίες, που ακολουθήθηκαν ενώπιον των διοικητικών αρχών, των αστικών δικαστηρίων και του Συμβουλίου Επικρατείας. Η προσφεύγουσα προσκομίζει σημειώματα αμοιβών για τις διαδικασίες ενώπιον των διοικητών αρχών και των

αστικών δικαστηρίων και δύο δικαιολογητικά συνολικού ποσού €88 για τα έξοδα διαδικασίας ενώπιον του Συμβουλίου Επικρατείας

- €10.000 για τη διαδικασία, που ακολουθήθηκε ενώπιον του Δικαστηρίου. Η προσφεύγουσα δεν προσκομίζει κανένα τιμολόγιο ή σημείωμα αμοιβών για το ποσό αυτό.

47.- Η Κυβέρνηση υποστηρίζει, ότι τα έξοδα, που αναφέρονται, ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων δεν ήταν απαραίτητα για την επανόρθωση της παραβίασης, για την οποία η προσφεύγουσα παραπονιέται ενώπιον του Δικαστηρίου. Σχετικά με τα έξοδα και τις δικαστικές δαπάνες, που συνδέονται με την παρούσα διαδικασία, η Κυβέρνηση σημειώνει ότι αυτά δεν είναι δικαιολογημένα.

48.- Σύμφωνα με την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η επιδίκαση των εξόδων και των δικαστικών δαπανών με βάση το άρθρο 41 προϋποθέτει, ότι αποδεικνύονται πραγματικά, αναγκαία και, επιπλέον, εύλογα ως προς το ύψος τους (ΙΑΤΡΙΔΗΣ κατά ΕΛΛΑΔΑΣ (δίκαιη ικανοποίηση) (GC), No 3110/96, § 54, CEDH 2000 - XI).

49.- Το Δικαστήριο εκτιμά ότι τα έξοδα, που αναφέρθηκαν από την προσφεύγουσα ενώπιον του Συμβουλίου Επικρατείας και τις διοικητικές αρχές αναφέρονται στην ουσία της αντιδικίας. Επιπλέον, το Δικαστήριο δεν βλέπει το λόγο να αμφισβητήσει τον απαραίτητο χαρακτήρα τους. Κατά συνέπεια, η προσφεύγουσα έχει το δικαίωμα να ζητήσει την επιστροφή των εξόδων, που σχετίζονται με τις αιτήσεις της ενώπιον του Συμβουλίου Επικρατείας και των διοικητικών αρχών. Το Δικαστήριο δεν μπορεί, εντούτοις, να δεχθεί στο σύνολό τους τις αξιώσεις της προσφεύγουσας, από τη στιγμή, που αυτή προσκομίζει μόνο δύο τιμολόγια συνολικού ύψους € 88 για τα έξοδα, που πραγματοποιήθηκαν ενώπιον του Συμβουλίου Επικρατείας. Αποφασίζοντας δίκαια, επιδικάζει στην προσφεύγουσα € 2.000 για τα έξοδα, που αφορούν τη διαδικασία ενώπιον των διοικητικών αρχών και του Συμβουλίου Επικρατείας, πλέον των φόρων τυχόν οφειλομένων επί του ποσού αυτού.

Γ.- ΤΟΚΟΙ ΥΠΕΡΗΜΕΡΙΑΣ

50.- Το Δικαστήριο κρίνει κατάλληλο να βασίσει τα επιτόκια των τόκων υπερημερίας στο οριακό επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, αυξημένο κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

1. Αποφαίνεται με ψήφους έξι έναντι μίας ότι υπάρχει παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1 της Σύμβασης
2. Αποφαίνεται με ψήφους έξι έναντι μίας ότι
 - το εναγόμενο Κράτος μέσα σε διάστημα τριών μηνών από τότε που η απόφαση θα καταστεί οριστική, σύμφωνα με το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης, πρέπει να εγγυηθεί, με τα κατάλληλα μέτρα, την εκτέλεση των αποφάσεων με αριθμούς 3381/2001, 3382/2002 και 933/2003 του Συμβουλίου Επικρατείας. Πρέπει, επιπλέον, να καταβάλει στην προσφεύγουσα € 10.000 για ηθική βλάβη και € 2.000 για έξοδα και δικαστικές δαπάνες, πλέον των τυχόν οφειλομένων φόρων επί του ανωτέρου ποσού.
 - από τη λήξη της εν λόγω προθεσμίας και μέχρι την καταβολή, τα ποσά αυτά θα αυξηθούν με επιτόκιο ίσο με το οριακό επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, που εφαρμόζεται κατά την περίοδο αυτή, αυξημένο κατά τρεις μονάδες ποσοστού.
3. Απορρίπτει, ομόφωνα, την αίτηση δίκαιης ικανοποίησης για το επιπλέον.

Συντάχθηκε στα γαλλικά, μετά κοινοποιήθηκε γραπτώς στις 22 Δεκεμβρίου 2005 σε εφαρμογή του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του Κανονισμού.

Υπογραφές

Σορεν ΝΙΑΣΕΝ

Λουκής ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ

Γραμματέας

Πρόεδρος

Στην παρούσα απόφαση επισυνάπτονται, σύμφωνα με τα άρθρα 45 παρ. 2 της Σύμβασης και 74 παρ. 2 του κανονισμού τα ακόλουθα αναλυτικά υπομνήματα:

- Σύμφωνη γνώμη κ. ΣΤΙΛΜΑΝΝ
- Αντίθετη γνώμη κ. ΛΟΥΚΑΪΔΗ

Επικύρωση του φωτοαντιγράφου στο Στρασβούργο στις 22.12.2005 από το
Σ. ΝΙΕΛΣΕΝ, Γραμματέα

Υπογραφή Σ. ΝΙΕΛΣΕΝ

ΣΥΜΦΩΝΗ ΓΝΩΜΗ ΔΙΚΑΣΤΗ κ. ΣΠΙΛΜΑΝΝ

Ψήφισα, όχι χωρίς δισταγμό, με την πλειοψηφία για την παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1 της Σύμβασης.

Στην πραγματικότητα, αν μπορούμε να σκεφθούμε ότι το κεντρικό θέμα αφορά αποκλειστικά τη μη εκτέλεση διοικητικών αποφάσεων, πρέπει, εντούτοις, να διαπιστώσουμε ότι, στην περίπτωση αυτή, ο ΟΤΕ και η ΕΡΤ «δικαστικοποίησαν» την αντιδικία με το να την εισάγουν ενώπιον του διοικητικού δικαστή. Σε αυτό προστίθεται ότι μεταγενέστερα της κατάθεσης προσφυγής κατά των αποφάσεων αυτών, η Ι. Μονή παρενέβη στη διαδικασία επικαλούμενη επιχειρήματα, που στηρίζονται αφ' ενός στις θεμελιώδεις ελευθερίες, όπως προστατεύονται από το Ελληνικό Σύνταγμα και αφ' ετέρου στο γεγονός ότι αντικείμενα και βιβλία ανεκτίμητης αξίας βρισκόντουσαν μέσα σε αυτό και ότι το μοναστήρι είχε χαρακτηριστεί ιστορικό μνημείο και έπρεπε, σαν τέτοιο, να προστατευθεί (παράγραφος 21 της απόφασης).

Βέβαια, οι διοικητικές αποφάσεις ήταν απευθείας εκτελεστές και επαρκούσαν από μόνες τους. Αλλά, με την αίτηση ακύρωσης κατά των αποφάσεων αυτών και με την επέμβαση της Ι. Μονής, η διαμάχη - μέχρι τη στιγμή της κατάθεσης των προσφυγών, καθαρά διοικητικής φύσης, μετατέθηκε σε δικαστικό επίπεδο και κατά συνέπεια στην τροχιά του άρθρου 6 παρ. 1 της Σύμβασης. Το Συμβούλιο Επικρατείας εξέτασε και ακύρωσε μερικώς (απόφαση Νο 3381/2001), αντίστοιχα απέρριψε (απόφαση Νο 3382/2001 και απόφαση Νο 933/2003) τις αιτήσεις ακύρωσης. Οι διοικητικές αποφάσεις διατηρήθηκαν (βέβαια με τροποποίηση σχετικά με τον καθορισμό καινούργιας προθεσμίας και με διευκρίνιση για τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία της υγείας των μοναχών και των επισκεπτών (απόφαση Νο 3381/2001) για λόγους, που συνδέονται με την ουσία του δικαιώματος (παράγραφοι 22 - 27 της απόφασης).

Δεδομένου ότι η αντιδικία μεταφέρθηκε, έτσι, σε δικαστικό επίπεδο και ήρθε σε γνώση του ανώτατου διοικητικού δικαστηρίου εξετάζοντάς την επί της ουσίας, μετά απορρίπτοντάς την ως προς τον ΟΤΕ και την ΕΡΤ με λεπτομερή αιτιολογία, είμαι της γνώμης, ότι, στην περίπτωση αυτή, η μη εκτέλεση των διοικητικών αποφάσεων και των αποφάσεων του Συμβουλίου Επικρατείας απέρριψαν τις προσφυγές, που στρέφονταν κατά των εν λόγω αποφάσεων είναι συστατικό της παραβίασης του άρθρου 6 παρ. 1 της Σύμβασης. Στην πραγματικότητα, όπως το Δικαστήριο υπογραμμίζει στην παράγραφο 35 της απόφασης, το άρθρο 6 παρ. 1 της Σύμβασης δεν κάνει καμία διάκριση ανάμεσα στις αποφάσεις, που δέχονται και σε αυτές, που απορρίπτουν προσφυγή, που ασκήθηκε ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων και ανεξάρτητα του αποτελέσματος, πρόκειται πάντοτε για δικαστική απόφαση, η οποία πρέπει να τηρηθεί και να εφαρμοσθεί, οι πράξεις ή οι παραλείψεις της διοίκησης, συνεπεία δικαστικής απόφασης δεν μπορούν να έχουν ως συνέπεια ούτε να εμποδίσουν, ούτε ακόμα λιγότερο, να αμφισβητήσουν την ουσία της απόφασης αυτής (βλέπε σχετικά *Immobiliare Saffi κατά ΙΤΑΛΙΑΣ* [GC], No 22774/93, παρ. 74, CEDH 1999-V).

Στην περίπτωση αυτή, η παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1 της Σύμβασης αναδεικνύεται ιδιαίτερα υπό το φως των άρθρων 95 παρ. 5 του Συντάγματος και 50 του Προεδρικού Διατάγματος No 18/1989, που κωδικοποιεί τις διατάξεις του νόμου τις σχετικές με το Συμβούλιο Επικρατείας, δύο διατάξεις, που επιβάλλουν στη διοίκηση να συμμορφωθεί με τις δικαστικές αποφάσεις και ειδικότερα με αυτές του Συμβουλίου Επικρατείας.

Είναι κατά συνέπεια σωστό, που η πλειοψηφία κατέληξε στην παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1 της Σύμβασης, λέγοντας, επιπλέον, στο σημείο 2 του διατακτικού της, ότι το εναγόμενο Κράτος μέσα σε διάστημα τριών μηνών από τότε που η απόφαση θα καταστεί οριστική, σύμφωνα με το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης, πρέπει να εγγυηθεί, με τα κατάλληλα μέτρα, την εκτέλεση των αποφάσεων του Συμβουλίου Επικρατείας

ΑΝΤΙΘΕΤΗ ΓΝΩΜΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗ κ.ΛΟΥΚΑΪΔΗ

(Μεταφράση)

Το θέμα, που τίθεται στην περίπτωση αυτή, είναι το αν υπάρχει παραβίαση του άρθρου 6 της Σύμβασης λόγω της μη τήρησης από τις αρχές των αποφάσεων, που εκδόθηκαν από το ανώτατο διοικητικό δικαστήριο, δηλαδή το Συμβούλιο Επικρατείας. Οι αποφάσεις αυτές απέρριψαν τις προσφυγές, που κατατέθηκαν από τον ΟΤΕ και την ΕΡΤ με σκοπό την ακύρωση των διοικητικών αποφάσεων, που τους διατάσσουν να αποσύρουν τις κεραιές, που οι οργανισμοί αυτοί εγκατέστησαν πάνω την ιδιοκτησία του προσφεύγοντος μοναστηριού ή κοντά σε αυτό.

Ο προσφεύγων θεωρούσε ότι η απόρριψη των προσφυγών αυτών από το Συμβούλιο Επικρατείας επιβεβαίωνε τη νομιμότητα των προσβαλλομένων διοικητικών αποφάσεων και δημιουργούσε κατά συνέπεια την υποχρέωση της εφαρμογής τους. Έκτοτε, για τον προσφεύγοντα, το γεγονός ότι οι κεραιές δεν είχαν αποσυρθεί, οφειλόταν στην απουσία τήρησης των αποφάσεων του Συμβουλίου Επικρατείας.

Πιστεύω ότι η γνώμη, σύμφωνα με την οποία η υπόθεση αυτή αφορά τη μη τήρηση των δικαστικών αποφάσεων στηρίζεται σε λανθασμένη αντίληψη του νομικού αποτελέσματος τόσο των διοικητικών αποφάσεων, που διατάσσουν την απόσυρση των κεραιών, όσο και των αποφάσεων του Συμβουλίου Επικρατείας, που απορρίπτουν τις αιτήσεις ακύρωσης, που στρέφονται κατά των αποφάσεων αυτών.

Το νομικό αποτέλεσμα των διοικητικών αποφάσεων δεν εξαρτιόταν με κανένα τρόπο από την επικύρωση του δικαστηρίου. Οι αποφάσεις αυτές εμπεριέχουν νομική ισχύ από την υιοθέτησή τους και την κοινοποίησή τους στους ενδιαφερομένους. Με άλλα λόγια, ήταν άμεσα εκτελεστές.

Αντίθετα, οι αποφάσεις του Συμβουλίου Επικρατείας περιορίζονταν στο να απορρίψουν τις αιτήσεις ακύρωσης των διοικητικών αυτών αποφάσεων με το σκεπτικό ότι τα ένδικα μέσα, που ασκήθηκαν, ήταν αβάσιμα (ελλείπει νόμιμης αιτιολογίας, παράνομη ανάκληση διοικητικής

απόφασης και ασυμβίβαστο με το δημόσιο συμφέρον). Αφού εξέθεσε τους λόγους για τους οποίους απέρριψε τις προσφυγές αυτές, το Συμβούλιο Επικρατείας αποφάνθηκε απλά μέσα στο διατακτικό των αποφάσεών του ότι απορρίφθηκαν οι προσφυγές χωρίς να διατυπώσει διαταγή («για τους λόγους αυτούς, [το Συμβούλιο] απορρίπτει τις επίδικες προσφυγές» - «**Διά ταύτα απορρίπτει την κρινόμενη αίτηση**»). Ο τρόπος αυτός είναι σύμφωνος με τις αρχές, που γίνονται δεκτές στο θέμα του δικαστικού ελέγχου των διοικητικών πράξεων.

Από τις αποφάσεις αυτές δεν προκύπτει ούτε ρητά ούτε σιωπηρά ότι αυτές δημιούργησαν οποιαδήποτε υποχρέωση απέναντι στα νομικά πρόσωπα, που άσκησαν τις προσφυγές. Η υποχρέωση απόσυρσης των κεραιών είχε ήδη επαγγελθεί με τις προηγούμενες διοικητικές αποφάσεις και συνέχιζε να υπάρχει. Η μόνη συνέπεια στο δίκαιο των αποφάσεων είναι ότι η ισχύς και οι έννομες συνέπειες των διοικητικών αποφάσεων παραμένουν ακέραια. Κατά συνέπεια, η παράλειψη απόσυρσης των κεραιών ισοδυναμεί με τη μη τήρηση των ισχυουσών διοικητικών αποφάσεων και όχι με τη μη τήρηση απόφασης, που εκδόθηκε από δικαστήριο.

Το γεγονός ότι οι εν λόγω δικαστικές αποφάσεις αποτέλεσαν στη συνέχεια αντικείμενο δικαστικού ελέγχου και απόφασης ανώτατου διοικητικού δικαστηρίου δεν τους προσδίδει το χαρακτήρα των δικαστικών αποφάσεων. Το να παραδεχθεί κάποιος το αντίθετο θα οδηγούσε στο αυθαίρετο συμπέρασμα, ότι οποιαδήποτε διοικητική πράξη, ακόμα και οποιαδήποτε συναλλαγή (στο αστικό), όπως ένα συμβόλαιο, που υφίσταται δικαστικό έλεγχο, που καταλήγει σε απόφαση, προσλαμβάνει αυτόματα το χαρακτήρα και το αποτέλεσμα δικαστικής απόφασης, ανεξάρτητα των όρων του διατακτικού της απόφασης αυτής. Το θέμα του αν υπάρχει μη τήρηση της απόφασης, που εκδόθηκε από δικαστήριο, πρέπει σύμφωνα με εμένα, να επιλυθεί αποκλειστικά αναγόμενο στο διατακτικό της απόφασης αυτής.

Ορίστε γιατί δεν συμμερίζομαι τη γνώμη της πλειοψηφίας, σύμφωνα με την οποία οι αποφάσεις, που εκδόθηκαν από το Συμβούλιο Επικρατείας δεν εφαρμόσθηκαν στην περίπτωση αυτή.

Προσθέτω ότι η λύση με βάση τη Σύμβαση του προβλήματος, που θέτει στον προσφεύγοντα - μοναστήρι η μη απομάκρυνση των κεραιών θα άνηκε - αν είχαν τηρηθεί οι σχετικές διαδικαστικές απαιτήσεις - στον τομέα το δικαίου ιδιοκτησίας, που εγγυάται το άρθρο 1 του Πρωτοκόλλου Νο 1 και ίσως των άρθρων 2 και 13 της Σύμβασης, αλλά όχι του άρθρου 6 της Σύμβασης.